

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR POSUZOVANÉ PRÁCE: Bc. Eva Míchalová

NÁZEV PRÁCE: Technologie výroby neolitické a eneolitické keramiky v západních Čechách

TYP PRÁCE: diplomová

AUTOR POSUDKU: Richard Thér

TYP POSUDKU: oponent práce

KRITÉRIA HODNOCENÍ

1. Bylo splněno zadání práce? **nevyhověla**
2. Využití dostupných informací k tématu: **dobře**
3. Formální aspekty práce (rozsah, gramatika, úprava): **výborně**
4. Strukturování práce: **nevyhověla**
5. Užívání odborné terminologie a stylistiky: **dobře**
6. Úroveň analýzy a syntézy dat, výběr a použití vhodných metod: **nevyhověla**
7. Byly vyčerpány hlavní problémy tématu? **nevyhověla**
8. Zaujal student vlastní stanovisko a jak je argumentačně podpořil? **nevyhověla**

Návrh výsledné klasifikace: nevyhověla Nedoporučuji k obhajobě

Stručné zdůvodnění celkového hodnocení:

Tématem předložené diplomové práce je studium technologie výroby neolitické a eneolitické keramiky se zaměřením na keramické nálezy v západních Čechách. Vymezení tématu je rozsáhlé a autorka by se měla soustředit na témata, které s ním bezprostředně souvisejí. To se však neděje a v práci najdeme řadu nadbytečných kapitol. Např. Kapitoly 2.1 – 2.4 jsou příliš obecné. Povšechná a velmi povrchní charakteristika keramiky jako archeologického pramene, celého kontextu archeologického studia a specifických přístupů jako je etnoarcheologie a experimentální archeologie je zbytečná. Celá kapitola 3 Vznik keramiky je pak pro téma práce irelevantní a nejasně strukturovaná (proč např. do otázky vzniku keramiky patří podkapitoly s typologickou a chronologickou charakteristikou neolitické a eneolitické keramiky).

Kapitola 2.5 Technická tradice - chaîne opératoire by zřejmě měla sloužit k představení autorčina přístupu k technologii keramiky. Na začátku kapitoly je stručná charakteristika

chaîne opératoire jako vztahu řetězce technologických postupů ve výrobě keramiky a sociální komunikace výrobců. Není zřejmé, proč je tato charakteristika přítomna a jaký má vztah k řešení práce. Následuje výtah jedné z prací V. Roux (mimořádně doporučuji pracovat primárně s Roux 2019), který má zřejmě představovat teoretickou diverzitu technologického řetězce výroby keramiky, ale je pouze jejím fragmentem daným specifickým zaměřením citovaného článku.

Kapitola 4 Keramika na území západních Čech by z mého pohledu měla představovat archeologický kontext řešeného tématu a měla by být základem pro kritiku pramene. Mísí se do ní ovšem dílčí vyhodnocení keramiky autorkou, což by mělo být součástí výsledků práce, a význam některých podkapitol mi není, s ohledem na cíl práce, zřejmý. Např. nerozumím, proč je do práce zařazena kap. 4.2.2 představující dílčí prostorou analýzu osídlení.

V práci zcela chybí metodická kapitola, která by ozřejmovala: a) jaký metodický rámec autorka zvolila pro vyhodnocení technologie keramiky, b) jak vybírala kolekci analyzované keramiky, aby byla reprezentativní pro zodpovězení daných otázek, c) jaký použila deskripční systém diagnostických znaků pro jednotlivé fáze technologického řetězce, d) jak navrhla experimentální výzkum, aby vhodně validoval interpretované diagnostické znaky na keramice. Obzvláště u prací využívajících experimentální výzkum je metodická kapitola zcela klíčová.

Kapitola 6 Technologické postupy je důležitá teoretická kapitola, která by měla sloužit jako rámec definující potenciální variabilitu technologických postupů, které v kontextu neolitu a eneolitu můžeme předpokládat. Jako taková by neměla vycházet z autorčiných zkušeností (ty mohou sloužit jako korektiv informací excerpovaných z literatury), ale především ze syntéz publikovaných k tomuto tématu. Zde jsou základem následující práce Rye 1981, Rice 2015, Roux 2019.

Zcela postrádám vyhodnocení technologických jevů pozorovaných na archeologické keramice, ze kterého by měl vycházet experiment. Vlastní experiment v kapitole 7 je tak pouhým popisem replikace výroby jednotlivých nádob se svévolnou volbou technik zvolených pro výrobu. Namátkově otázky, které vyvstanou při čtení textu k první replikované nádobě (miska P126.453): proč je nádoba vyrobena vymačkáváním a vytahováním? proč je leštěna oblázkem a kůží? Proč je vypálena v otevřeném výpalu? Takové otázky bychom mohli položit u všech dalších replikovaných kusů. Experiment by měl být založen na konkrétních technologických hypotézách, které vycházejí z interpretace pozorovaných jevů na archeologické keramice, a měl by být navržen tak, aby tyto hypotézy dokázal testovat, tedy především by měl falsifikovat alternativní hypotézy. Minimálně by jeho výsledkem měly být jevy přímo srovnatelné s jevy pozorovanými na archeologické keramice (ať už morfologické, topografické nebo mikrostrukturní). Nic takového bohužel v práci nenajdeme.

Závěrem bohužel musím konstatovat, že cíl práce nebyl splněn, neboť nedošlo k výzkumu technologie výroby keramiky, pouze k replikaci jednotlivých příkladů keramiky technikami představujícími volnou technologickou hypotézu. Proto nemohu práci doporučit k obhajobě. Z fotodokumentace vyplývá, že autorka má velmi dobré dovednostní předpoklady pro experimentální výzkum technologie v ruce vytvářené keramiky. To je velmi důležitou ingrediencí reliabilního experimentálního výzkumu, který ovšem v práci nebyl proveden. Doporučoval bych zúžit téma a vtisknout práci sktrukturu, která odpovídá odbornému experimentálnímu výzkumu, tedy v úvodních kapitolách představit archeologický kontext studovaného tématu a dosavadní interpretace a hypotézy.

- Představit přístupy a metody výzkumu relevantní cílům řešení.
- Představit teoretickou technologickou variabilitu relevantní pro daný archeologický kontext.
- Jasně definovat výběr materiálu a metodiku technologické analýzy archeologické keramiky.
- Vyhodnotit archeologickou keramiku a stanovit technologické hypotézy.
- Navrhnout metodiku experimentu tak, aby byl schopen tyto hypotézy testovat.
- Vyhodnotit experiment a srovnat jeho výsledky s výsledky studia archeologické keramiky.
- V syntéze definovat zjištěné technologické postupy.

Literatura:

Rice, P. M. 2015: Pottery analysis: a sourcebook, second edition. Chicago; London: University of Chicago Press.

Roux, V. 2019: Ceramics and society: a technological approach to archaeological assemblages. Cham: Springer.

Rye, O. S. 1981: Pottery technology: principles and reconstruction. Washington, D.C.: Taraxacum.

DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY K OBHAJOBĚ (nepovinné):

DATUM: 26. 8. 2022

PODPIS:

